

τότητας. Τοιουτοτρόπως, οι από την Τουρκία καθοδηγούμενες μουσουλμανικές ομάδες «μεταναστών» χρησιμοποιούνται εργαλειοποιούμενες, ώστε εν ευθέτω χρόνω να προκαλέσουν διαβρωτικές συνθήκες στον ελληνικό εθνικό κορμό.

Κατά τα ανωτέρω, οφείλει κανείς να τονίσει πως η Ελλάδα ορθώς προέβη σε κλείσιμο των βορειοανατολικών συνόρων της, διαφυλάττουσα κατ' αυτόν τον τρόπο την ακεραιότητα της ελληνικής εθνικής υπόστασης από μια προδίκως ενεργοποιημένη ήπιας ισχύος απειλή, ενώ ταυτοχρόνως υπογραμμίζεται μνηυματικά προς πάσα κατεύθυνση πως η παράνομη είσοδος στην ελληνική επικράτεια εν ουδεμία περιπτώσει αποτελεί εύκολο εγχείρημα.

Εκπιμάται ότι η βάση σχεδίου διαμορφούμενη πολιτική Ερντογάν μαζικής αποστολής «μεταναστών» θα συνεχιστεί κατά τρόπο ο οποίος δεν θα παραπέμψει ευθέως στην καθοδηγητική διάσταση της Αγκυρας, αλλά θα αφηθεί η σημερινή εξέλιξη της πραγματικότητας στα ελληνικά σύνορα να εκτυλίσσεται συνεχιζόμενη ως μια κίνηση εμφανιζόμενη ως οικεία βουλήσει τοιούτων προς μετακίνηση ομάδων.

Από τη σκοπιά της Ε.Ε., πέρα από το διακηρυκτικό πλαίσιο πολιτικών, το οποίο και εσχάτως προεβλήθη από την επικεφαλής της, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, δεν μπορεί να υπάρξει κοινή εφαρμοζόμενη πολιτική, που να επιφέρει κόστος στην Τουρκία έναντι των κατά τα ανωτέρω πολιτικών της, δεδομένων των διαφορετικών και διαφοροποιημένων συμφερόντων και πολιτικών των κρατών-μελών της Ε.Ε., αναφορικά πάντοτε προς την Αγκυρα. Η Γερμανία, ως προεξάρχουσα στο οικονομικό επίπεδο της Ένωσης, διατηρούσα όντως παλαιόθεν -ιδιαιτέρως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πό-

λεμο- με τα της τότε «επιτήδειου ουδέτερου» Τουρκίας στενές σχέσεις συμφερόντων και αντιλήψεων, σήμερα, που πέσαν του οικονομικού επιπέδου εμπεδώνει με την Τουρκία σχέσεις, τόσο πολιτικές όσο και πολιτιστικές, δύσκολως θα επιτρέψει την πραγμάτωση πολιτικών που θα έπλητταν τα τουρκικά συμφέροντα.

Σε παρόντα χρόνο η Ελλάδα, ούσα η χώρα που κατεξοχήν υφίσταται το μεγαλύτερο κόστος από τη ραγδαία εξέλιξη του προσφυγικού-μεταναστευτικού, για την παραγωγή του οποίου η Τουρκία φέρει εξαιρετικά μεγάλο μέρος ευθύνης, δικαιούται να διεκδικήσει ενεργό παρουσία και συμμετοχή στη σχεδιαζόμενη προσεχή διάσκεψη των μεγάλων δυνάμεων και ενδιαφερομένων χωρών για την κρίση στη Συρία. Στο ίδιο πλαίσιο, η Αθήνα έχει υποχρέωση να διεκδικεί ενεργό ρόλο ως καθοριστικός παράγοντας ασφάλειας και σταθερότητας στη νοτιοανατολική λεκάνη της Μεσογείου, στην παραγωγή πολιτικών που άπτονται των εν προκειμένω εξελίξεων στην περιοχή.

Εν κατακλείδι και εν όψει των ανωτέρω, λαμβάνοντας υπόψη την κλασική ρήση, που υπογραμμίζει πως πολιτική σημαίνει πρόβλεψη, το ελληνικό κράτος οφείλει, όντας ενήμερο των εξελίξεων, πέραν της εμπέδωσης συνθηκών ειρήνης και ασφάλειας, όπως αποτυπώνονται ευκρινώς διά του κλεισίματος των βορειοανατολικών συνόρων του, να έχει κατά νου πως οι ήπτες που υπέστη και συνεχίζει να υφίσταται η Αγκυρα στην Ιντλίμπ της Συρίας, αλλά και διά των συνεργαζόμενων με αυτήν δυνάμεων στη Λιβύη, πιθανότατα θα την παρακινήσουν σε μια στροφή προσπάθειας αποκατάστασης του τρωθέντος κύρους της, ενεργώντας επιθετικά στο Αιγαίο.

Για τις εξελίξεις στο προσφυγικό-μεταναστευτικό και για την κρίσιμη κατάσταση που επικρατεί στα ελληνοτουρκικά σύνορα γράφουν στη Realnews τέσσερις διεθνολόγοι και καθηγητές. Οι Χριστόδουλος Γιαθλουρίδης, Αθανάσιος Δρούγος, Κώστας Υφαντής και Σάββας Καθηντερίδης σχολιάζουν τους κινδύνους, τις πιθανότητες κλιμάκωσης, αλλά και το ποια πρέπει είναι τα επόμενα βήματα για την Ελλάδα.

Αλλωστε, παρακολουθούσε εκ του σύνεγγυς τις εξελίξεις περί το μεταναστευτικό από τη στιγμή που ανέλαβε η νέα κυβέρνηση στην Ελλάδα. Δεν πετούσε για «πλάκα» το μη επανδρωμένο αεροσκάφος της Τουρκίας (ανενόκλητο) πάνω από το λιμάνι της Μυτιλήνης, όσο ήταν σε εξέλιξη τα επεισόδια με τα ΜΑΤ, που είχαν πάει εκεί για τις κλειστές δομές.

Επίσης, στόχος του Ερντογάν ήταν να εκβιάσει τις χώρες της Ε.Ε., για να στηρίξουν τα σχέδιά του για τη Συρία αλλά και για να πιέσουν τον Πούτιν να είναι πιο συνεργάσιμος μαζί του στην Ιντλίμπ.

Όσο για τα σχέδιά του στη Συρία, αυτά προβλέπουν εθνικά θάραση και δημογραφική αλλοίωση συγκεκριμένων περιοχών που κατοικούνται από Κούρδους, με τη σφραγίδα και τα χρήματα της Ευρώπης. Μάλιστα, ήδη η κ. Μέρκελ φέρεται να έχει συμφωνήσει στην κατασκευή πόλεων στην περιοχή της βόρειας Συρίας που κατέλαβε η Τουρκία τον Οκτώβριο του 2019, με την επιχείρηση «Πηγή Ειρήνης». Σημειώνεται ότι στις περιοχές αυτές κατοικούσαν Κούρδοι που εκτοπίστηκαν, έγιναν πρόσφυγες δηλαδή, ενώ σε αυτές τις νέες πόλεις θα κατοικήσουν οι πρόσφυγες της Ιντλίμπ και εκείνοι που κατοικούν ήδη στην Τουρκία, άρα θα απαλλαγεί η Ευρώπη από αυτό το άγχος.

Γιατί όλοι γνωρίζουν ότι, αν περάσουν άλλα 1-2 εκατο-

μύρια πρόσφυγες ή μετανάστες στην Ευρώπη, αντί Ευρωπαϊκή Ένωση, αντί πολιτικό σύστημα όπως το ξέραμε μέχρι τώρα.

Ο Ερντογάν πόνταρε στον αιφνιδιασμό, με δεδομένο ότι η Ελλάδα ήταν σε κατάσταση παράλυσης στο θέμα αυτό -αφού ήταν στην κυριολεξία ταμπεύ έστω και να προφέρει κανείς τη λέξη «κλείστε τα σύνορα». Όμως, ο αιφνιδιασμός απέτυχε, η Ελλάδα αντέδρασε σωστά και αποτελεσματικά, ο ελληνικός λαός ενωμένος στήριξε αυτά τα μέτρα και τελικά όλοι έγιναν υπέρ των κλειστών συνόρων στην Ελλάδα, πλην... Λακεδαιμονίων.

Το σοβαρό και εθνικά επικίνδυνο σκέλος της κρίσης πέρασε, αφού ο στόχος ήταν να σπάσουν τα σύνορα στο προγεφύρωμα του Κάραγατς, εκεί που είναι ο φράχτης τον οποίο ήθελαν να γκρεμίσουν οι... σύντροφοι, και να εισβάλουν μαζικά στην Ελλάδα κατά δεκάδες χιλιάδες μετανάστες και πρόσφυγες.

Η κρίση θα συνεχιστεί.

Εάν αναλογιστούμε τι είχαμε να πάθουμε αν αιφνιδιαζόμασταν, εάν αναλογιστούμε τι έχουμε να πάθουμε αν δεν αντέξουμε, τότε θα τα καταφέρουμε. Με μια προϋπόθεση: Να δείξουμε αποφασιστικότητα και να μείνουμε ενωμένοι.

Καλή τύχη, Ελλάδα.

■ **ΑΠΟ ΤΙΣ 27** Φεβρουαρίου οι εξελίξεις είναι ραγδαίες. Πριν από δέκα ημέρες, ρωσικά μαχητικά έγιναν στόχος από φορητά αντιαεροπορικά βλήματα (MANPADS). Την επομένη, τουλάχιστον 33 Τούρκοι στρατιώτες σκοτώθηκαν σε αεροπορική επιχείρηση του συριακού καθεστώτος. Τουρκία και Συρία παραμένουν σε καθεστώς ακήρυκτου πολέμου, ενώ η Μόσχα κλιμακώνει εκ του ασφαλούς. Αν και οι σχέσεις Μόσχας - Αγκυρας φτάνουν σε οριακό σημείο, ο Πρόεδρος Ερντογάν δεν τολμά να νοχοποιήσει τη Ρωσία, από την οποία εξαρτάται δομικά στο συριακό θέατρο. Μέχρι και τη συμφωνία αποκλιμάκωσης της περασμένης Πέμπτης, η Αγκυρα απέφυγε οποιαδήποτε επιθετική αναφορά στις ευθύνες της Μόσχας. Εν τω μεταξύ, η Μόσχα επέτρεψε στην Αγκυρα να ανηδράσει χτυπώντας συριακούς στόχους, χωρίς όμως να αλλάξει η κατάσταση στο έδαφος. Η διευθέτηση της Μόσχας είναι μία ακόμη επιβεβαίωση της ρωσικής κυριαρχίας στη Συρία. Δίνει ελάχιστα στην Αγκυρα, χωρίς καμία εγγύηση για το μέλλον. Η κατάπαυση του πυρός, οι κοινές περιπολίες και μια ενδεχόμενη ειρήνευση, που θα επιτρέψει και την επιστροφή/εγκατάσταση μέρους του προσφυγικού πληθυσμού που φιλοξενεί η Τουρκία, είναι σημαντικές επικοινωνιακά για την Αγκυρα. Πιο σημαντική ίσως, όμως, είναι η προοπτική που προσφέρει ο Πρόεδρος Πούτιν στον Τούρκο ομολόγο του να αρχίσει να σχεδιάζει μεσοπρόθεσμα την απόσυρσή του από τη Συρία με μια επίφαση αξιοπρέπειας.

Αυτή είναι η μεγάλη εικόνα στην οποία δεν μπορεί παρά να ερμηνευθεί η επιθετική κίνηση του τουρκικού καθεστώτος να εκβιάσει την ευρωπαϊκή διπλωματική και υλική στήριξη και παράλληλα να αποσταθεροποιήσει την Ελλάδα με τη μεταφορά χιλιάδων μεταναστών στην οριογραμμή του Εβρου. Η Αθήνα, επιτυχάνοντας σε βαθμό μη αναμενόμενο να ανασχέσει τις τουρκικές επιδιώξεις στην ανατολική Μεσόγειο και στη Λιβύη, αποτελεί και θα αποτελεί στόχο των τουρκικών υβριδικών προσεγγίσεων.

Η αποκάλυψη τακτική της Αγκυρας αποκάλυψε ότι η Αθήνα διαθέτει ικανά αντανάκλαστικά. Αλλά είμαστε μόνο στην αρχή. Τα πράγματα θα γίνουν χειρότερα πριν γίνουν καλύτερα. Στην αντιμετώπιση τέτοιων υβριδικών προσεγγίσεων (εργαλειοποίηση αμάχων, fake news κ.λπ.) δεν υπάρχουν πολλές επιλογές. Αντοχή και ανθεκτικότητα (resilience). Ο κρατικός μηχανισμός πρέπει να αντέξει πάση θυσία. Δεν υπάρχει περιθώριο να λυγίσουμε σε αυτό το μπρα ντε φερ. Όσο αντέχουμε, τόσο θα κερδίζουμε και τη μάχη της επικοινωνίας και θα ενεργοποιούνται τα αντανάκλαστικά φίλων και εταίρων. Μοιάζει σίγουρο ότι η Τουρκία θα δημιουργήσει μεγάλους μόνιμους προσφυγικούς καταυλισμούς δίπλα στα σύνορα. Η αποστολή 1.000 στελεχών των ειδικών δυνάμεων της τουρκικής αστυνομίας και στρατοχωροφυλακής έχει σκοπό περισσότερο να διατηρήσει την τάξη, έτσι ώστε να μην οξυνθεί η αντίδραση του τοπικού πληθυσμού. Η αποσυμφόρηση της Κωνσταντινούπολης από τους εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες και μετανάστες ήταν εδώ και καιρό κρίσιμη πολιτική αναγκαιότητα για το καθεστώς. Η πίεση προς τα ελληνικά σύνορα θα είναι μόνιμη.

Η Αθήνα οφείλει άμεσα να ενισχύσει τις άμυνές της. Η παρουσία της Frontex και ίσως διεθνών παρατηρητών που θα μπορούσαμε να προσκαλέσουμε θα εξουδετερώσει εν πολλοίς την τουρκική διασπορά χοντροκομμένων ψεμάτων. Για την επικοινωνιακή μας αντίδραση σε Ευρώπη αλλά κυρίως στις ΗΠΑ, θα άξιζε να αγοράσουμε τις υπηρεσίες μιας μεγάλης πολυεθνικής. Παράλληλα, θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο προσφυγής εναντίον της Τουρκίας στο Διεθνές Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Όλα όσα συμβαίνουν στα χερσαία σύνορα θα πρέπει να έχουν ήδη προκαλέσει τον σχετικό σχεδιασμό για το Αιγαίο, όπου οι δυσχερείς θα είναι πολλαπλάσιες και όπου θα κριθεί η ανθεκτικότητά μας σε όλα τα επίπεδα και, κυρίως, η συνοχή μας. Και βεβαίως, όσο και αν δεν αρέσει σε πολλούς, οι διάυλοι επικοινωνίας με την Αγκυρα δεν πρέπει να κοπούν. Ας αφήσουμε το Βερολίνο να επιδεικνύει μετριότητα απέναντι στην Αγκυρα. Όσο αντιαισθητική και κοντόφθαλμη στρατηγική είναι μία διεξοδος που ίσως αποδειχθεί χρήσιμη. Και ένα τελευταίο: Αξίζει να επιστρατεύουμε και ειρωνεία ως αντίδραση στην τουρκική προπαγάνδα. Όταν ο Τούρκος Πρόεδρος μιλά για εκατό και πλέον χιλιάδες που πέρασαν τα σύνορα, ας τον καλέσουμε να τους συνοδεύσει!

© Κώστας Υφαντής
Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων,
Πάντειο Πανεπιστήμιο

Πρέπει να
αντέξουμε!